Medische generalistische zorg binnen ouderinitiatieven in Brabant

Aanleiding en context

Platform VG Brabant heeft, met ondersteuning van Vilans, ouders van kinderen[1] in ouderinitiatieven bevraagd over de toegankelijkheid, beschikbaarheid en organisatie van medische generalistische zorg (MGZ).

Medisch-generalistische zorg betreft de basisgeneeskundige zorg die gezamenlijk wordt geleverd door huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen verstandelijk gehandicapten (arts VG), zowel overdag als in de avond-, nacht- en weekenduren. Deze zorg richt zich op kwetsbare kinderen en (jong) volwassenen, vaak met een Wlz-indicatie, en heeft als doel de toegang tot noodzakelijke zorg te waarborgen en de zorg toekomstbestendig te maken.

Het onderzoek had als doel inzicht te krijgen in:

1. De toegankelijkheid en beschikbaarheid van huisartsen, artsen VG en specialisten ouderengeneeskunde vanuit het perspectief van ouders.
2. Hoe de medische generalistische zorg binnen ouderinitiatieven momenteel is georganiseerd, zoals ervaren door ouders.

Samenvatting

De medische generalistische zorg binnen ouderinitiatieven is over het algemeen goed georganiseerd en wordt overwegend positief beoordeeld door de respondenten. Tegelijkertijd laat de analyse zien dat er diverse knelpunten bestaan, bijvoorbeeld in de beschikbaarheid van de arts VG, de (on)duidelijkheid over verantwoordelijkheden en de financiering van zorg via PGB, MPT of VPT[2].
De analyse toont aan dat heldere afspraken over verantwoordelijkheden, betere informatievoorziening en een steviger borging van medische zorg essentieel zijn om de continuïteit en kwaliteit van zorg te waarborgen, vooral in zelfstandige ouderinitiatieven.

Conclusies

1. Toegankelijkheid en beschikbaarheid van huisartsen, artsen VG en specialisten ouderengeneeskunde

Uit de analyse blijkt dat er op verschillende punten knelpunten bestaan die breder herkenbaar zijn binnen ouderinitiatieven. Ouders zijn vaak onvoldoende bekend met de rol en mogelijkheden van de arts VG, de VG-poli en de toegankelijkheid van de huisartsenpost.

Door schaarste is de bereikbaarheid van de arts VG regelmatig beperkt en zijn de financiële mogelijkheden vaak onduidelijk, bijvoorbeeld wel of niet via het persoonsgebonden budget (PGB). Tegelijkertijd laten de vragenlijsten zien dat ouders de inzet van de arts VG ook zeer waarderen wanneer deze toegankelijk is. Er werden veel positieve ervaringen gedeeld, waarbij ouders de arts VG omschrijven als ‘zeer betrokken’, ‘luistert goed’ en ‘denkt mee over passende oplossingen’. Deze reacties onderstrepen de meerwaarde van de arts VG voor bewoners, ouders en begeleiders.

Ook het structurele tekort aan zorginhoudelijke professionals wordt als een belangrijk probleem ervaren, met name gezien de toenemende zorgvraag van ouder wordende bewoners.

[1] Kinderen: kind kan ook een volwassen persoon zijn
[2] Persoonsgebonden budget (PGB), Modulair Pakket Thuis (MPT) of Volledig Pakket Thuis (VPT)

Daarnaast blijkt uit de antwoorden dat de verantwoordelijkheids- en taakverdeling rondom medische zorg niet altijd helder is. Ouders dragen vaak een grote verantwoordelijkheid, terwijl het voor hen én de begeleiders vaak onduidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is binnen het ouderinitiatief. Dit kan leiden tot onduidelijke zorgafspraken.

2. Organisatie van medische generalistische zorg binnen ouderinitiatieven
Over het algemeen is de medische generalistische zorg binnen ouderinitiatieven goed georganiseerd. De meeste respondenten, voornamelijk ouders en in mindere mate begeleiders, geven aan tevreden te zijn over de huidige zorgverlening, inclusief het contact met de huisarts, de arts VG en de specialist ouderengeneeskunde.

Samenvattend tonen de resultaten een overwegend positief beeld, maar benadrukken ze ook de noodzaak tot betere informatievoorziening, duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden en een steviger borging van medische zorg, vooral bij ouderinitiatieven.

De uitkomsten worden in september 2026 besproken tijdens een bijeenkomst van Platform VG Brabant met ouders van ouderinitiatieven met name voor bewustwording en vaststellen welke eerste stappen ter verbetering haalbaar zijn en door wie.

Opgesteld door:

Platform VG Brabant en Vilans MGZ
Contact: secretariaat@platformvgmwb.nl en mgzinderegio@vilans.nl

Bijlage: Aanbevelingen

Voor ouders

- **Duidelijke communicatie en afstemming is vastgelegd**
  Organiseer gesprekken met het ouderinitiatief om verwachtingen en verantwoordelijkheden vast te leggen, bijvoorbeeld in een zorgdossier. Denk hierbij aan wie verantwoordelijk is in medische situaties, wie contact opneemt met de huisarts of huisartsenpost, en wat er gebeurt bij spoed.
- **Maak afspraken over medische situaties buiten kantooruren**
  Maak afspraken over verantwoordelijkheden in avond-, nacht- en weekenduren en leg deze vast. Zorg dat relevante medische informatie beschikbaar is voor de dienstdoende arts.
- **Maak een toekomstplan voor je kind**
  Bespreek en plan hoe om te gaan met ouder worden en toenemende (medische) zorgbehoefte, zodat noodzakelijke afspraken tijdig worden gemaakt.

Voor ouderinitiatieven

- **Beschik over een sociale kaart van de omgeving**
  Breng in kaart welke medische en zorgprofessionals beschikbaar zijn (huisartsenpost, arts VG, specialist ouderengeneeskunde, VG-poli) en onderhoud contact.
- **Heldere afspraken over wie wanneer en waarvoor verantwoordelijk is**
  Zorg intern voor heldere afspraken over wie voor welke bewoner het eerste aanspreekpunt is, zowel overdag als buiten kantooruren. Bespreek dit ook met ouders en verwanten in medische situaties.

Rondom financiering en kennisdeling

- **Overzicht van de financieringsmogelijkheden** (PGB, MPT, VPT) zodat zorg tijdig kan worden ingezet.
- **Vergroot kennis over medische generalistische zorg** via thema-avonden of informatiebijeenkomsten, zodat ouders en initiatieven tijdig de juiste expertise kunnen betrekken.
- **Gebruik beschikbare hulpmiddelen** zoals de gespreksdriehoek of de “Goed gesprek gids” om verantwoordelijkheden duidelijk te maken.
  Https://www.vgn.nl/system/files/2023-04/GoedGesprekGids-25042023-DEF.pdf

Voor zorgprofessionals

- **Ondersteunen huisartsen in communicatie** met mensen met een beperking en hun ouders of begeleiders, bijvoorbeeld via advies of terugkoppeling vanuit ouderinitiatieven of Platform VG Brabant.
- **Informeer huisartsen over de rol en inzet van de arts VG**, zodat deze expertise gericht kan worden ingezet.
- **Regionale VG-poli’s kunnen helpen bij de coördinatie van zorgvragen** bij de inzet van artsen VG en andere zorgprofessionals; zoals het voorbeeld in Zuidoost Brabant.